

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ธรรมชาติในกวีนิพนธ์ไทย
ร่วมสมัย

(พ.ศ. 2520-2547)

กอบกาญจน์ ภิณฑโณมารค

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาวินิพนธ์ไทยร่วมสมัย ที่มีจุดเด่นร่วมกันในด้านโลกทัศน์ต่อ
ธรรมชาติ โดยพิจารณาผลงานของกวี 8 คน คือ อังคาร กัลยาณพงศ์ จ่าง แซ่ตั้ง เนาวรัตน์
พงษ์ไพบุลย์ พงนา จันทรลันตี ไพวรินทร์ ขาวงาม ศักดิ์สิริ มีสมสืบ แร่คำ ประโดยคำ และ
เรวัตร์ พันธุ์พิพัฒน์ ในช่วงเวลาร่วมสามทศวรรษตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ถึง 2547 ซึ่งเห็นพ้องกัน
ว่า เป็นระยะที่สังคมไทยมีความผันผวนเปลี่ยนแปลงและเผชิญปัญหารุนแรงทุกด้าน โดยเฉพาะ
การประสพภาวะวิกฤตธรรมชาติ อันเป็นเหตุและผลของวิกฤตทางวัฒนธรรม

กวีซึ่งพัฒนานอกจากการศึกษาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้รับการกิจ
เป็นผู้ปลุกความตื่นตัวทางปัญญา โดยแสดงทัศนะพ้องกันว่า หากเข้าถึงคุณค่าของธรรมชาติที่
ล้ำจนชีวิตและธำรงคุณธรรม ตลอดจนตระหนักในความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษย์กับธรรมชาติ
ย่อมไม่เกิดการบั่นทอนความตั้งงามในจิตวิญญาณ ไปจนถึงการทำลายล้างธรรมชาติ แม้
วัฒนธรรมสมัยใหม่จะมีอำนาจย่ำยีให้ไขว่ไขว่ได้ง่ายเพียงใดก็ตาม การยกระดับคุณสมบัติมนุษย์
จึงเป็นทางออกเดียวที่จะรอดจากวิกฤต กวีเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคคลว่า อาจรังสรรค์คุณค่า
และความหมายแก่ชีวิตในเวลาจำกัดได้ด้วยตนเอง โดยปลุกตนจากความหลงผิด เปิดดวงตาคือ
ปัญญาเรียนรู้ความจริงจากธรรมชาติ โดยเฉพาะอนิจจังในกฎไตรลักษณ์ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็น
“วิชา” ที่แก้ไขสถานะตกต่ำของวัฒนธรรม หรือนำปัจเจกและสังคมพ้นหายนะเท่านั้น แต่ยังมี
ความสำคัญต่อทางรอดของจิตวิญญาณ เชื่อมโยงถึงปัญหาในระดับอภิปรัชญาคือการไปสู่โลกุตระ
ซึ่งเป็นจุดหมายที่แท้แห่งชีวิตด้วย

ในฐานะงานสร้างสรรค์ทางวรรณศิลป์ กวีมุ่งแสดงโลกทัศน์อันลุ่มลึก เพื่อกระตุ้น
สำนึกทางจริยธรรม โดยมีได้ละเลยการสื่อประสบการณ์ทางสุนทรียะด้วยวิธีการแห่งศิลปะ ซึ่งมี
พลังกระทบอารมณ์และโน้มน้าวให้คิดอย่างสวนกระแส กวีนิพนธ์ไทยร่วมสมัยจึงมีคุณค่าเป็น
เครื่องบ่งชี้ความเจริญทางปัญญาของยุค และมีบทบาทเหนี่ยวโน้มน้าวใจผู้รับให้ก้าวไปในครรลองที่
ตั้งงาม เพื่อผดุงค่าความเป็นมนุษย์และจรโลงสถานติสุขของโลก

ABSTRACT

The objective of this research is to study contemporary poetry of outstanding worldviews on nature, shared by eight poets : Angkhan Kalayanaphong, Chang Sae Tang, Naowarat Phongphaibun, Potchana Chantharasanti, Phaiwarin Khao-ngam, Saksiri Meesomsueb, Raekham Pradoykham and Rewat Phanphiphat in the three decades between 1977 and 2004. During this time, it is agreed that Thai society was in a state of flux, facing all kinds of serious problems especially natural disaster which was both the cause and the result of the cultural crisis.

Having developed themselves both from formal and informal education, these poets were committed to the task of spiritual awakening. Their common belief is that with the appreciation of virtuous life-nourishing nature and the realization of the union between humans and nature, neither spiritual nor natural destruction would ever occur. Although modern culture can easily lure people to a wrong path, the only way to avoid crisis is to elevate human nature. The poets have firm conviction in an individual's potential to create one's own value and meaning within limited time. This can be done through awakening from ignorance, opening one's eyes to wisdom and truth from nature, especially the rule of the Three Signs of Being (*Tilakkhana*) which is not only "the knowledge" to halt the cultural decline leading to an individual and social ruin, but also the significant way toward spiritual survival. This "knowledge" relates to a metaphysical question - an approach to the supramundane (*Lokuttara*), which is the genuine goal of life.

In creating literary art, the poets offer their profound worldviews to raise ethical awareness through aesthetic experience presented by artistic means. This results in an emotional force which encourages thoughts that counter the cultural mainstream. The Thai contemporary poetry, therefore, is a valuable indicator of the spiritual growth of the time, playing a crucial role in leading the audience to the righteous path while upholding humanity and nurturing world peace.